บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบการปฏิรูปที่ดินเอกชนของ 2 จังหวัด คือ จังหวัดลำพูน กับจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยมีวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่เป็นหน่วยวิเคราะห์ทำการศึกษา ได้แก่ เกษตรกรที่ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเอกชน จังหวัดลำพูน จำนวน 614 คน และจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 77 คน รวม 691 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตาราง Table for determining Sample Size from a Given Population ซึ่งได้ขนาด ตัวอย่างประชากรในเขตปฏิรูปที่ดินเอกชนจังหวัดลำพูน จำนวน 231 ตัวอย่าง และจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 65 ตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Chester or area Sampling) กล่าวคือ ในจังหวัดลำพูน แบ่งพื้นที่ออกเป็น 5 แปลง จึงใช้ตัวอย่างเป็น 5 กลุ่ม และสุ่มตัวอย่างใน 5 กลุ่มๆ ละเท่ากัน โดยการจับสลากจากรายชื่อแต่ละกลุ่มแปลง (simple random sampling) สำหรับจังหวัดอุตรดิตถ์ มีประชากรกลุ่มเดียวและจำนวนน้อย จึงใช้ตัวอย่างเท่ากับจำนวนประชากรทั้งหมด 77 ราย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

(1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเอกชนทั่วไป ซึ่งงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรงมีค่อนข้างน้อยมาก แต่สามารถที่จะศึกษาได้ในพื้นที่ใกล้เคียง เช่น การปฏิรูปที่ดินเอกชน ตำบลอินทขิล จังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนั้นเป็นเอกสารการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเอกชน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดแนวความคิดและเนื้อหาของแบบสอบถาม

(2) จัดทำแบบสอบถาม ได้จัดทำแบบสอบถามเป็น 2 ชุด ชุดหนึ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับสอบถามเกษตรกรที่ได้รับที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเอกชน และชุดที่สองเป็นแบบสอบถามสำหรับสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเอกชน ทั้งนี้เพื่อจะได้ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้สมบูรณ์

3.2.2 ลักษณะของเครื่องมือ

แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้จัดทำเป็น 2 ชุด ชุดที่หนึ่ง เพื่อสอบถามเกษตรกรที่ได้รับที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเอกชนซึ่งเป็นผู้รับผลของการดำเนินการ ได้จัดทำแบบสอบถามในลักษณะเป็นคำถามที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบ (Close – ended question) เนื้อหาในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรที่ได้รับที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเอกชน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินที่เกษตรกรได้รับที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเอกชน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามที่สอบถามความคิดเห็นของเกษตรกรที่ได้รับที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเอกชนเกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปที่ดินเอกชน ได้แบ่งระดับของคำตอบออกเป็น 4 ระดับ และกำหนดคะแนนระดับความคิดเห็นของแต่ละข้อของคำถามดังนี้

- ไม่เห็นด้วย ให้ 1 คะแนน
- น้อย ให้ 2 คะแนน
- ปานกลาง ให้ 3 คะแนน
- มาก ให้ 4 คะแนน

จากนั้นนำคะแนนมาคำนวณน้ำหนักค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อความของคำถาม โดยมีเกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้

1.00 – 1.75	ไม่เห็นด้วย
1.76 – 2.50	น้อย
2.51 – 3.25	ปานกลาง
3.26 – 4.00	มาก

สำหรับแบบสอบถามชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับสอบถามเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบนั้นเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบเพื่อเป็นการชี้ประเด็น แต่มิได้ละเลยที่จะเปิดให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้เต็มที่ เพื่อนำมาประกอบในการเขียนรายงานการวิจัยครั้งนี้

3.2.3 การทดสอบแบบสอบถาม

การทดสอบแบบสอบถามได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบ (pre-test) กับเกษตรกรที่ได้รับที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเอกชน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นเกษตรกรนอกกลุ่มที่จะศึกษาจำนวน 5 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปใช้จริงต่อไป

3.2.4 การรวบรวมข้อมูล

(1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรที่ถูกคัดเลือกเป็นตัวอย่าง ทั้งจังหวัดลำพูนและจังหวัดอุตรดิตถ์และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ การปฏิรูปที่ดินเอกชน ทั้ง 2 จังหวัด

(2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยได้รวบรวมข้อมูลเอกสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดลำพูนและหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Statistical Package for Science Version 7.5 (SPSS) ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

(1) ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

(2) แยกแบบสอบถามออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเกษตรกรจังหวัดอุตรดิตถ์และกลุ่มเกษตรกรจังหวัดลำพูน

(3) ลงรหัสคำตอบในแบบสอบถามทุกชุด แล้วนำรหัสที่กำหนด พิมพ์ลงในคอมพิวเตอร์และทำการวิเคราะห์

(4) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

- สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกรสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard deviation หรือ S.D.) ส่วนการแปลค่าระดับต่าง ๆ ของเกษตรกรนั้นใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยระดับต่าง ๆ ในแต่ละประเด็นมาเทียบกัน

- การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของการพัฒนากับการชำระค่าเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินของจังหวัดลำพูนกับจังหวัดอุตรดิตถ์ใช้ค่าทดสอบไคสแควร์ (Chi-square test)

- การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาของเกษตรกรกับรายได้ภาคเกษตรของเกษตรกรจังหวัดลำพูนกับจังหวัดอุตรดิตถ์ ใช้ค่าทดสอบไคสแควร์(Chi-square test)

- การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของเกษตรกรทั้ง 2 จังหวัด เกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปที่ดินเอกชน โดยใช้ค่าทดสอบ ที (t – test)

3.2.6 ปัญหาอุปสรรคการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งใจที่จะสุ่มตัวอย่าง จากประชากรที่มีอยู่ทั้งหมดของเกษตรกรที่ได้รับที่ดินจากกระบวนการปฏิรูปที่ดินของจังหวัดอุตรดิตถ์และจังหวัดลำพูน ตามหลักการที่ผู้วิจัยได้เสนอไปแล้ว ,แต่เมื่อปฏิบัติการในสนามจริงปรากฏว่าไม่สามารถที่จะดำเนินการสำรวจได้ครบตามจำนวนและตัวอย่างที่สุ่มไว้ เนื่องจากเกษตรกรไม่เข้าประโยชน์ในที่ดินและไม่ได้อยู่ในพื้นที่ ยิ่งกว่านั้นพบว่ามีการเข้าทำประโยชน์แทนกันค่อนข้างมากโดยเฉพาะในจังหวัดลำพูน สำหรับจังหวัดอุตรดิตถ์เกษตรกรมีภูมิลำเนาอยู่หลายหมู่บ้าน ในการสำรวจได้ติดตามไปตามหมู่บ้าน

ที่เกษตรกรตั้งบ้านเรือน ไม่พบเกษตรกร ซึ่งจากจำนวนประชากรเกษตรกรในจังหวัดลำพูน จำนวน 614 ราย สุ่มตัวอย่างได้ 231 ตัวอย่าง ได้ผลการสำรวจ 174 ตัวอย่าง และในจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 77 ราย จะดำเนินการสอบถามทั้ง 77 ราย ได้เพียง 52 ตัวอย่าง ซึ่งรวมทั้งสองจังหวัด จะได้ตัวอย่างทั้งสิ้น 226 ตัวอย่าง หรือคิดเป็นร้อยละ 32 ของประชากร ไพบูลย์ (2541) วิธีการกำหนดตัวอย่างวิธีที่ 2 ถ้าจำนวนประชากรเป็นหลักร้อยให้ใช้ตัวอย่างประมาณร้อยละ 25 ของประชากร ดังนั้นตัวอย่างที่ได้จากการสำรวจครั้งนี้จึงเพียงพอสำหรับเป็นตัวแทนของประชากรได้

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Chiang Mai University